

**Media Coordinator's Office
Jamia Millia Islamia**

February 14, 2017

Press Release

'Life possible outside earth, need to be optimistic and patient with the search' says Prof. Jayant Narlikar at Jamia Millia Islamia

Sounding optimistic about the possibility of life beyond the Earth, renowned Astrophysicist, **Padmavibhushan Prof. Jayant V. Narlikar** said "there was circumstantial evidence" to support the idea but a lot of research work needs to be put in before a final conclusion can be drawn.

Delivering the inaugural lecture at the newly set-up Multidisciplinary Centre for Advance Research and Studies (MCARS), Jamia Millia Islamia, **Prof. Narlikar** yesterday said that it was important to stretch inquiry to the question of ---Is there anything beyond super clusters? And more significantly, is the Sun alone in hosting life on one of its planets?

Citing the eminent English astronomer, Fred Hoyle's, famous work, *The Black Cloud*, which did not find easy acceptance earlier, he said that scientific research requires patience, optimism and time.

He was speaking on the topic 'Searches for Life outside the Earth', a function presided over by JMI Vice Chancellor, Prof Talat Ahmad at the university's Dr. M.A. Ansari Auditorium before a keen audience comprising of a large number of Science students.

He said that some scientists might want to do a theoretical exercise to find out how many extra-terrestrial super civilizations exist in the galaxy.

Prof. Narlikar known for his path-breaking contribution in the field of cosmology and theoretical Astrophysics apprised the students of the various methods that have been used to ascertain the possibility of life outside Earth like sending radio messages for communication with ETs or by sending unmanned probes with information that were available.

He said that scientists need to keep sending out feelers hoping that someday some ETs will understand and respond. Underlying the varying ways of broaching the same question from different disciplinary methods, he said that in the question of the possibility of life outside the Earth, the biologists appear to be sceptics as against astronomers who are optimists.

The biologists, Prof Narlikar said begin with the complex structure of the DNA to suggest that they don't expect life so easily.

He, however, urged the students to be patient in taking up ambitious program like this, reminding them that average communication time required between Earth and Alpha

Centauri was 8.5 years. It was important to ask “whether cells, bacteria and other micro organisms can be detected outside the Earth’s atmosphere” he added.

“We have become technologically advanced but have also devised means for our own destruction. We have acquired knowledge but need wisdom”, Prof Narlikar said.

Setting up MCARS is one of the several steps taken by JMI towards improving the level of research and global research collaboration in the JMI.

MCARS aims to create a platform for young researchers to explore diverse scientific problems for the advancement of socioeconomic conditions of the country, by integrating all disciplines. Six international scholars who are presently working in USA, UK, Singapore will soon be a part of MCARS to carry its research agenda forward across disciplines including Science, Engineering, Social Science, Medicine, Engineering and Management.

Prof Talat Ahmad, Vice Chancellor, JMI giving his Presidential remarks said that the university was honoured to have somebody of the stature of Prof. Narlikar and that too on the occasion of the launch of an important centre like MCARS which envisages advancing, nurturing and promoting multidisciplinary research.

Prof Ahmad expressing his satisfaction at the progress that the Centre has already registered since its inception said that the two faculty one each from U.S. and Singapore members have joined the Centre and grants worth Rs 3 crores has already been mobilised . Informing that the university is availing highly skilled and best trained scientists to guide its already mobilised students without spending any money as they have come from DST and other fellowships.

Prof. Sushant G. Ghosh , Hony. Director, MCARS, thanked the Vice Chancellor for his personal initiative to ensure that the Centre becomes a pioneer in the country in undertaking cutting edge research and a forum for interaction among scientists, researchers, teachers and scholars.

Prof. Sharfuddin Ahmad, OSD to the Vice Chancellor, Prof. Tasneem Meenai, DSW, Prof Sami, Centre for Theoretical Physics, Dean Dept of Dentistry, Prof. Saranjit Singh Bhasin, Heads of Departments, Directors of Centres, faculty members and a large number of students were present on the occasion of the inaugural lecture. Dr. Syed Naqui Kazim, Hony. Dy. Director, MCARS delivered the vote of thanks.

(Prof. Saima Saeed)

Hony. Deputy Media Coordinator

9891 22 7771

Attachment: **Picture**

زمین کے علاوہ دوسرے سیاروں پر بھی ہو سکتی ہے زندگی: سائنسداں نارلیکر
جامعہ ملیہ اسلامیہ میں کرہ ارض کے باہر تلاش زندگی موضوع پر پدم بھوشن پروفیسر جنینت وی نارلیکر کا خطاب
نئی دہلی:

پدم بھوشن پروفیسر جنینت وی نارلیکر کا خیال ہے کہ ہماری زمین کے باہر کئی سیاروں پر ہم سے بھی زیادہ مہذب مخلوق ہو سکتی ہیں۔ لیکن وہاں تک پہنچنے میں موجودہ سائنسی ترقی کے حساب سے کم از کم 10 لاکھ سال کا وقت لگے گا، جو فی الحال ممکن نہیں ہے۔ جامعہ ملیہ اسلامیہ میں حال ہی میں شروع کیے گئے ملٹی ڈسپلنری سینٹر فار ایڈوانس ریسرچ اینڈ اسٹڈیز کے تحت منعقدہ لیکچر سے خطاب کرتے ہوئے معروف سائنسداں پروفیسر جنینت وی نارلیکر نے یہ بات کہی۔ مسٹر نارلیکر نے کہا، ”ماحولیات میں اس کے ثبوت ہیں کہ جو زندگی کے ڈی این اے زمین پر ہیں، وہ خلا میں بھی پائے جاتے ہیں۔ سورج والے دیگر ستاروں میں زندگی ہو سکتی ہے۔ تاہم ابھی اس پر کچھ بھی کہنا قبل از وقت ہوگا۔“ انسانی دماغ، خاص طور پر سائنسی ترقی پر اطمینان کا اظہار کرتے ہوئے انہوں نے آگاہ کیا کہ تکنیکی اور سائنسی علم جہاں انسان کو مسلسل زیادہ ذہین بنا رہا ہے وہیں یہ علم زندگی کی تباہی کا بھی باعث بن رہا ہے۔ ان کا اشارہ جوہری بم کے بارے میں تھا۔

اساتذہ، طلباء اور مختلف شعبوں کے ماہرین کی بڑی تعداد میں موجودگی کے درمیان مسٹر نارلیکر نے جامعہ کے انصاری آڈیٹوریم میں کہا کہ کسی دوسرے سورج کے سیاروں میں زندگی تلاشنے کی کوششیں جاری ہیں ایسے ممکنہ تہذیبوں کو زمین سے سگنل بھی دئے جا رہے ہیں۔ انصاری آڈیٹوریم میں خطاب کے درمیان انہوں نے کہا کہ ایسا ممکن ہے کہ کبھی یہ دوسرے سیارچے میں آباد مخلوق زمین پر آئیں۔ لیکن خطرہ یہ ہے کہ انھیں زمین پسند آگئی اور وہ ہم انسانوں سے کہیں کہ آپ یہاں سے چلے جائیں اور ہم یہاں رہیں گے تو ہمارا کیا ہوگا۔ انہوں نے متنبہ کیا کہ دیگر سیارچوں کے لوگ زمین کے انسانوں کو ختم بھی کر سکتے ہیں۔

ملٹی ڈسپلنری سینٹر فار ایڈوانس ریسرچ اینڈ اسٹڈیز مرکز کھولنے کی پہل کرنے والے جامعہ کے وائس چانسلر پروفیسر طلعت احمد نے اس بات پر خوشی ظاہر کی کہ دنیا کے اتنے معروف سائنسداں نے یونیورسٹی کے ملٹی ڈسپلنری سینٹر فار ایڈوانس ریسرچ اینڈ اسٹڈیز میں پہلا لیکچر دیا۔ پروفیسر طلعت احمد نے کہا کہ آج سائنس کے مختلف شعبوں میں ترقی کی رفتار میں اضافہ ہو رہا ہے اور ایسے میں کثیر موضوعاتی پلیٹ فارم کی سخت ضرورت محسوس کی جا رہی ہے۔ انہوں نے کہا کہ اس ضرورت کو دیکھتے ہوئے جامعہ نے اس شعبہ کو کھولنے کا فیصلہ کیا ہے۔ انہوں نے بتایا کہ اس محکمہ کو جامعہ یا یونیورسٹی گرانٹ کمیشن سے کوئی رقم لینے کی ضرورت نہیں ہوگی، بلکہ باہر سے یہاں آنے والے محقق اور سائنسداں اسے ادا کریں گے۔ انہوں نے بتایا کہ ایسے لوگ تین کروڑ روپیوں کا انتظام پہلے ہی کر چکے ہیں۔

انہوں نے بتایا کہ جامعہ باہر سے آنے والے ان سائنسدانوں کو صرف یونیورسٹی کی جگہ اور لیبارٹری فراہم کرے گا۔ بڑی تعداد میں موجود لوگوں کی تالیوں کی گڑگڑاہٹ کے درمیان پروفیسر طلعت احمد نے بتایا کہ سنگاپور، امریکہ اور برطانیہ کی یونیورسٹیاں پہلے ہی جامعہ کے اس شعبہ سے جڑ چکے ہیں۔ انہوں نے کہا کہ بیرون ملک سے آنے والے ان تجربہ کار سائنسدانوں کی موجودگی سے جامعہ کے اساتذہ کو کافی فائدہ ملے گا اور ایک ”مثبت مقابلہ“ کا آغاز ہوگا۔

محکمہ کے سربراہ سشانت گھوش نے اس منفرد منصوبہ بندی کے لئے پروفیسر طلعت احمد کا شکریہ ادا کیا۔ انہوں نے کہا کہ جامعہ میں علم و تحقیق کے شعبوں کو مضبوطی فراہم کرنے کے لئے وائس چانسلر نے متعدد منصوبہ بندی کا آغاز کیا ہے اور یہ سینٹر بھی اسی کا ایک حصہ ہے جس کے لئے ہم ان کے شکر گزار ہیں۔ انہوں نے کہا کہ سائنس کی تازہ ترین علم کا فائدہ اٹھانے کے لئے محکمہ میں وقت و وقت پر معروف سائنسدانوں کی آمد کو یقینی بنانے کا وائس چانسلر نے اہتمام کیا ہے۔ انہوں نے کہا کہ پروفیسر طلعت احمد نے جامعہ ملیہ اسلامیہ میں علم و تحقیق کی سطح میں اضافہ اور یونیورسٹی کو عالمی تحقیق سے منسلک کرنے کے لئے اس محکمہ کو کھولنے کی ایک بڑی پہل کی ہے۔ جو لائق ستائش ہے۔

اس موقع پر وائس چانسلر کے وائس ڈی پروفیسر شرف الدین احمد، پروفیسر سمج پروفیسر تسنیم بینائی اور بڑی تعداد میں طلباء و اساتذہ موجود رہے۔

मीडिया समन्वय कार्यालय
जामिया मिल्लिया इस्लामिया

प्रेस विज्ञप्ति

14 फरवरी

अन्य ग्रहों पर हो सकता है जीवन : विख्यात वैज्ञानिक नार्लिकर

पद्म विभूषण से सम्मानित विश्वविख्यात खगोल भौतिकविद श्री जयंत वी नार्लिकर का मानना है कि हमारी पृथ्वी के बाहर किन्हीं नक्षत्रों पर हमसे भी अधिक विकसित सभ्यताएं हो सकती हैं। लेकिन वहां तक पहुंचने में वर्तमान वैज्ञानिक विकास के हिसाब से कम से कम 10 लाख साल का समय लगेगा, जो फिलहाल संभव नहीं है।

जामिया मिल्लिया इस्लामिया : जेएमआई : में हाल में शुरू किए गए “ बहु विषयक अग्रगामी अनुसंधान एवं अध्ययन केन्द्र ” : एमसीएआरएस : के विशेषज्ञ व्याख्यानों का शुभारंभ करते हुए श्री नार्लिकर ने अपने अनुसंधानों के आधार पर यह बात कही।

श्री नार्लिकर ने कहा, “ इस बात के पारिस्थितिकीय साक्ष्य हैं कि जो जीवन के डीएनए पृथ्वी पर हैं, वे अंतरिक्ष में भी पाए जाते हैं। सूर्य वाले अन्य नक्षत्रों में जीवन हो सकते हैं। पर अभी से कुछ कहना जल्दबाजी होगी। ”

मानव की चहुं मुखी, खासकर वैज्ञानिक तरक्की पर संतोष जताने के साथ ही उन्होंने आगाह किया कि तकनीकी एवं वैज्ञानिक ज्ञान जहां इंसान को लगातार अधिक बुद्धिमान बनाता जा रहा है लेकिन साथ ही यह ज्ञान जीवन के विनाश को भी खतरा पैदा कर रहा है। उनका इशारा परमाणु बम के बारे में था।

अध्यापकों, छात्रों और विभिन्न क्षेत्रों के विशेषज्ञों की भारी उपस्थिति के बीच श्री नार्लिकर ने जेएमआई के अंसारी सभागार में कहा कि किसी दूसरे सूर्य के नक्षत्र में जीवन तलाशने के प्रयास जारी हैं। ऐसी संभावित सभ्यताओं को पृथ्वी से संकेत भी दिए जा रहे हैं। उपस्थित लोगों की हंसी के बीच उन्होंने कहा कि हो सकता है

दूसरे ग्रहों से किसी विकसित सभ्यता के लोग कभी पृथ्वी पर आ भी जाएं। लेकिन खतरा यह भी है कि उन्हें पृथ्वी पसंद आ जाए और वे “ हम मानवों से कहें कि आप लोग यहां से चलते बनें और हम यहां बसेंगे। ” उन्होंने आशंका जताई कि अन्य ग्रहों की संभावित सभ्यताएं पृथ्वी के मानवों को खत्म भी कर सकती हैं।

बहु विषयक अग्रगामी अनुसंधान एवं अध्ययन केन्द्र खोलने की पहल करने वाले जेएमआई के कुलपति प्रो तलत अहमद ने इस बात पर खुशी ज़ाहिर की कि विश्व के इतने विख्यात वैज्ञानिक ने विश्वविद्यालय के महत्वकांक्षी एमसीएआरएस में पहला व्याख्यान दिया।

प्रो अहमद ने कहा कि आज विज्ञान के विभिन्न क्षेत्रों में आपसी संबंध बढ़ता जा रहा है और ऐसे में बहु विषयक प्लेटफार्म की सख्त जरूरत महसूस की जा रही है। उन्होंने कहा कि इस आवश्यकता को देखते हुए जेएमआई ने एमसीएआरएस विभाग खोला है।

उन्होंने बताया कि इस विभाग को जेएमआई या विश्वविद्यालय अनुदान आयोग से कोई धन लेने की जरूरत नहीं होगी, बल्कि बाहर से यहां आने वाले अनुसंधानकर्ता और वैज्ञानिक इसे उपलब्ध कराएंगे। उन्होंने बताया कि ऐसे लोग तीन करोड़ रूपयों की व्यवस्था पहले ही कर चुके हैं। उन्होंने बताया कि जेएमआई बाहर से आने वाले इन वैज्ञानिकों को केवल विश्वविद्यालय की जगह और प्रयोगशालाएं उपलब्ध कराएगा।

उपस्थित लोगों की तालियों की गड़गड़ाहट के बीच प्रो अहमद ने बताया कि सिंगापुर, अमेरिका और ब्रिटेन के विश्वविद्यालयों से 6 विख्यात वैज्ञानिक पहले ही जामिया के एमसीएआरएस से जुड़ चुके हैं।

उन्होंने कहा कि विदेश से आने वाले इन अनुभवी वैज्ञानिकों की उपस्थिति से जेएमआई के छात्रों को ही नहीं बल्कि अध्यापकों को भी काफी लाभ मिलेगा और एक “ सकारात्मक प्रतिस्पर्धा ” की शुरुआत होगी।

विभाग के प्रमुख सुशांत घोष इस अनूठी योजना के लिए प्रो अहमद का धन्यवाद किया। उन्होंने कहा कि जेएमआई में अनुसंधान को मजबूती प्रदान करने के लिए कुलपति ने इस दूरगामी योजना की शुरुआत की है। उन्होंने बताया कि विज्ञान के नवीनतम ज्ञान का लाभ उठाने के लिए विभाग में समय समय पर विश्वविख्यात वैज्ञानिक आते रहने की कुलपति ने व्यवस्था की है।

उन्होंने कहा कि प्रो अहमद ने जेएमआई अनुसंधान का स्तर बढ़ाने और विश्वविद्यालय को वैश्विक अनुसंधान से जोड़ने के लिए इस विभाग को खोलने की बड़ी पहल की है।

कार्यक्रम में अन्य लोगों के अलावा कुलपति के ओएसडी प्रो शरफुददीन अहमद, सैद्धांतिक भौतिकशास्त्र विभाग के प्रमुख प्रो समी, डीन छात्र कल्याण प्रो तसनीम मिनाई और अन्य विभागों के प्रमुख, डीन और बड़ी संख्या में छात्र उपस्थित थे।

प्रो साईमा सईद
डिप्टी मिडिया कोआरडिनेटर
मोबाईल 9891227771

Multidisciplinary Centre for Advance Research and
Studies (MCARS)

JAMIA MILLIA ISLAMIA

MCARS Inaugural Lecture on
Searches for Life outside the Earth

by

Prof. Jayant Narlikar, Padma Vibhushan

Emeritus Inter-University Centre for Astronomy and Astrophysics (IUCAA), Pune, India

Chairman, Khalid Ahmad

Vice-Chancellor, Jamia Millia Islamia

Multidisciplinary Centre for Advanced
Studies (MCARS)

JAMIA MILLIA ISLAMIA

MCARS Inaugural Lecture on
Searches for Life outside the Earth

by

Prof. J. Narlikar, Padma Vibhushan
Emeritus Professor of Astronomy and Astrophysics (IUCAA), Pune

Talat Ahmad
Jamia Millia Islamia

Prof. Jayant V. N.